

strijskih družb, so bili, z delno izjemo B. Malinowskega, med tvorci in nosilci kulturnega relativizma, čeprav se niso vsi prištevali v »šolo kultura in osebnost« (Clapier Valladon, 1976; Ermy, 1981, 1977 in 1981).

Kulturni relativisti so vse kulturne in socialne operacije v obravnavani družbeni skupini izvajali iz okolja, pojmovanega kot formativna naprava, za izdelovanje bazične osebnosti in njenih neposrednih derivatov, za alibi pa sta jim rabila dokaj površno poznavanje psihoanalize, ki je v času pariških umetnostnih avantgard, zlasti surrealizma, postala modna »filozofija«, in behavioristična psihologija, ki je svoj paraekonomistični model (model *feedback*, ki posnema tržno ali komercialno manipulacijo) prikazovala kot najbolj temeljno teoretsko podlago vseh družbenih in humanističnih znanosti – podobno kakor v posebno zakrknjenih psiholoških in pedagoških krogih še zmeraj vsaj potihem velja Pavlovov »izobraževalni« model stimulus – odgovor, za podlago in izhodišče psihologove in pedagogove intervencije (dresura in priučevanje). Kulturnim relativistom so se postavljali nasproti nadaljevalci klasičnih koncepcij v družbenih znanostih in »psihologi razvoja«, od G. Stanleya Hilla do J. Piageta, ki so si prizadevali, da bi človeški razvoj podredili bolj njegovi biološki kakor pa kulturni in družbeni plati, zaradi česar so – navidez paradokсно – v nasprotju z relativisti laže priznavali kulturno raznolikost, če jo je le bilo mogoče pojasniti z biološkim ciklom človeškega življenja. Kulturni relativisti so se zato polagoma premaknili v ozadje, v ospredje pa so v anglosaškem svetu v letih med 1960 in 1980 (predvsem na univerzah Yale in Harvard in predvsem na pobudo Johna in Beatrice Whiting) stopile raziskovalne in interpretacijske smeri, ki so kot psihokulturna orientacija sicer obdržale nekakšno mehko obliko kulturnega relativizma z bolj dodelanimi in sprva precej obetavnimi opazovalnimi postopki. Na Yalu so šli v smeri institucionalizacije in opreme nove smeri najdlje: G. P. Murdock je tam ustanovil *Human Relations Area Files* ali HRAF, kjer so sprva imeli zbirko etnografskih podatkov na mikrofilmih, zdaj pa na CD-romu in na internetu. Ti podatki so razvrščeni na približno 360 »kulturnih enot«, ki naj bi kar najbolje zastopale vso raznolikost družb na svetu (navedeno v Dasen 2002; gl. Barry, 1980; Segall, 1989). Pri tej zbirki podatkov je seveda pomembno njihovo število, vsaj enako pa tudi dejstvo, da so primerljivi, ker so grupirani v kategorije glede na vseh družbah vsaj v načelu obstoječe fenomene, ki so odgovori posameznih družb na potrebe, ki naj bi bile navzoče v vseh človeških družbah. Hitre in pertinentne primerjave omogočajo pozitivistično kvalificirane ugotovitve o »kulturnih prerekvizitih« in »*cross-cultural categories*«, ki so bili pred tem v veliki meri ali rezultat izredno zamu-